

B. Gediga, J. Lodowski

Zawada, pow. Opole

Informator Archeologiczny : badania 2, 320-322

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WYGNANKI, pow. Łosice

Zespół Badań Polskiego Średnio-
wioecza Uniwersytetu Warszawskie-
go i Politechniki Warszawskiej.

Badania prowadziła mgr Dorota Szlifirska. Finansował
WKZ w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Kurhan wczesno-
średniowieczny /?, groby nowożytne /XVII w./.

Badania podjęto w związku z zagrożeniem obiektu, który został
naruszony podczas amatorskich poszukiwań prowadzonych przed kilku
laty. Wydobyto wówczas z centralnej części kurhanu kamień z żarn
obrotowych, który na stronie pracującej ma wykute 4 znaki - 2 ukoś-
ne krzyże i 2 w formie rzymskiej piątki. Kurhan położony jest 2 km
na wschód od wsi Wagnanki, w lesie, obok drogi zwanej przez okolicz-
ną ludność "kurhanką". Średnica kurhanu wynosi 11-13 m, wysokość
1,30 m. W roku bieżącym przebadano 2 ówiartki kurhanu. W nasypie
kopca, który tworzył piasek, wyróżniono w części centralnej warstwę
spaleniśny przesyconą węglami drzewnymi, łącznie z ponad 1 metrowym
kłosem spalonego drzewa.

W przebadanych warstwach nie znaleziono żadnych zabytków wobec
czego chronologia i funkcja kopca pozostają niewyjaśnione. Odkryto
i wyeksplorowano wkopane w kurhan, niewątpliwie młodsze od niego,
groby szkieletowe datowane monetą Jana Kazimierza na wiek XVII.

ZAWADA, pow. Opole

Zakład Archeologii Śląska
IHKM PAN we Wrocławiu

Badania prowadzili: dr B. Gediga i dr J. Łodowski.
Finansował IHKM PAN we Wrocławiu. Pierwszy sezon

badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Prace miały charakter rozpoznawczych badań sondażowych.

Grodzisko znajduje się w odległości 2 km na południowy-wschód od Zawady, wśród podmokłych, równinnych łąk, nad rzeczką Jamielnicą. Zachował się po nim niski nasyp ziemny, w przybliżeniu kolisty, o powierzchni ca 2.800 m². Jest on płaski i tylko nieznacznie wzniesiony ponad poziom łąk wokół grodziska. Całość otacza fosa szerokości 3,5 m i głębokości 0,8 m.

Wykop /200 m²/ wytyczono wzdłuż osi wschód-zachód obejmując nim fosę i majdan do połowy grodziska. Obiekty nieruchome - 5 owalnych i kolistych jam, wystąpiły jedynie blisko krawędzi grodziska, w odległości 3,8 m od wewnętrznego brzegu fosy. Na pozostałej przestrzeni, tuż pod warstwą próchnicy grubości około 30 cm /prawie jałowej kulturowo/ - odsłonięto całec. Natomiast pod zasypiskiem fosy stwierdzono warstewkę spalenizny z dużymi fragmentami węgla drzewnych oraz soczewkami przepalanej gliny.

Należy nadmienić, że w niewielkim sondażu, założonym w krawędzi nasypu, stwierdzono resztki słupów. Realia te, w połączeniu ze spalenizną występującą na dnie fosy, zdają się wskazywać, że gród był umocniony konstrukcją typu palisadowego, która została spalona.

Materiał kulturowy wydobyty z obiektów nieruchomych jest nieliczny i stanowi go głównie ceramika. Z innych zabytków znaleziono: 1 nóż żelazny, dwustożkowaty przęślik gliniany, bryły żużła, polepę i kości zwierzęce. Z jamy nr 3 wyklejono większe partie naczyń. Są to prawie jednorodne w formie garnki średniej wielkości, obtaczane w partiach przykrawędnych, o niewielkiej wydętości brzuśca na 2/3 wysokości, słabo zaznaczonej szyjce i krótkich, wychylonych na zewnątrz brzegach, dnach płaskich, na których sporadycznie występuje

owalny odcisk osi koła. Około 20% ceramiki jest zdobiona motywami linii falistej. W oparciu o analogię datowanie ceramiki można odnieść na okres VIII-IX wieku. Wśród ceramiki znaleziono także kilka skorup z naczyń chronologicznie młodszych, całkowicie obtaczanych, zdobionych dookołnymi rowkami.

Mała ilość materiału ceramicznego, jego niewielkie zróżnicowanie pod względem formy i technologii oraz słabe urządzenia obronne grodu zdają się wskazywać, że funkcjonował on przez krótki czas przed około połową X wieku. Czasu tego nie możemy jednak bliżej sprecyzować ze względu na brak zabytków o bardziej uściślonej chronologii.

ZAWONIA, pow. Trzebnica

Zakład Historii Kultury Materialnej IHKM PAN w Warszawie

Badania prowadziła mgr Marta Młynarska-Kaletyn. Finansował IHKM PAN. Trzeci sezon badań. Osada wczesnośredniowieczna.

W czasie od 8.X do 19.XI kontynuowano prace wykopaliskowe na dwóch osadach wczesnośredniowiecznych /st.1 i 3/ i przeprowadzono dalsze badania zwiadowcze osadnictwa wczesnośredniowiecznego na obszarze wsi Zawoni. W wyniku tych poszukiwań odkryto ślady osadnictwa w trzech punktach wsi. Na dwóch z nich przeprowadzono rozpoznawcze badania wykopaliskowe /st.5 i 6/.

Stanowisko nr 1 - osada wczesnośredniowieczna położona w odległości 1,5 km na południowy wschód od centrum wsi.

Ogółem przebadano: północno-zachodnią część osady - 400 m² /pole orne ob.B.Koseli/, stwierdzając ślady luźnej zabudowy, oraz